

Betrokken

De inhoudstafel van een algemeen sociologisch tijdschrift zoals *Sociologos* doet altijd wat denken aan een *Wunderkammer* op papier. Wat de lezer aangeboden krijgt, betreft immers een set microscopische studies naar (slechts) enkele nauw omlinjende aspecten van het menselijke samenleven. Iedere auteur, of team van auteurs, kan vrij beschikken over een min of meer vastgelegd aantal bladzijden om een betoog op te zetten dat een specifiek maatschappelijk probleem in het volle licht plaatst. Een onzichtbare gids, die hoogstens wat van zich laat horen in een editoriaal, verdeelt de aandacht en leidt de lezer naar de onderscheiden rubrieken. Dat alles lijkt vanzelfsprekend, alsof het om een invariabele wetmatigheid gaat. Toch houdt geen enkele traditie of geen enkel gebruik stand zonder een funderend engagement. Precies dat engagement kozen we als het thema van dit nummer, gestoeld op de observatie dat alle auteurs in hun bijdragen minstens impliciet laten blijken hoe *betrokken* ze zijn bij de fenomenen en problematieken die ze beschouwen en analyseren.

Véronique Vandezande en collega's richten zich in hun onderzoeksartikel op de vele duizenden mantelzorgers die 'als vanzelfsprekend' hulp en steun verlenen aan hulpbehoevenden met wie ze een sterke sociale band hebben – als partners, kinderen, andere familie, vrienden, burens of kennissen. Die vorm van hulp mag dan wel wijdverspreid zijn en een hoeksteen vormen van het Vlaamse overheidsbeleid in het streven naar een 'vermaatschappelijking van de zorg', dat betekent allerminst dat geen aandacht geschonken dient te worden aan hoe mantelzorgers zelf tegen hun taak aankijken en welke sociale, fysieke en emotionele belasting zij daarbij ondervinden. Gebruikmakend van een breed afgenomen enquête bij mantelzorgers, analyseren Vandezande en collega's verschillende dimensies van de mantelzorgbelasting en relateren die aan achtergrondkenmerken van de zorgverlener en de aard van de zorgsituatie. Uit die analyse destilleren zij vervolgens enkele beleidsaanbevelingen, die vertrekken vanuit de conclusie dat stressfactoren verbonden met de zorgsituatie, zoals gedragsproblemen bij de hulpbehoevende persoon, de intensiteit van de zorg en de hechtheid van de interpersoonlijke relatie, meer impact hebben op de ervaren belasting van de mantelzorgers dan hun achtergrondkenmerken.

In haar onderzoeksartikel analyseert Isis Vandelannote de openheid of ontvankelijkheid van de samenleving ten aanzien van immigratie en de wisselwerking met de mate van religiositeit bij immigranten (met een focus op moslimimmigranten). Om de ontvankelijkheidscontext optimaal te kunnen vatten, wordt zowel rekening gehouden met attitudes ten aanzien van immigranten (attitudes-gebaseerde dimensie) als met het integratiebeleid (institutionele dimensie). Van belang daarbij is dat die context als een dynamisch gegeven wordt benaderd, met aandacht voor tijd-ruimtelijke verschillen en evoluties. Gebruikmakend van een dataset bestaande uit onderzoeksgegevens van zeven golven *European Social Survey*-bevragingen, toetst Vandelannote diverse onderzoekshypotheses, die haar toelaten te concluderen dat moslimimmigranten die in een negatieve ontvankelijkheidscontext leven zichzelf sterker identificeren met de

religieuze groep dan moslimimmigranten in een open ontvankelijkheidscontext, maar ook dat een negatieve institutionele ontvankelijkheidscontext niet resulteert in het sterker praktiseren van hun geloof.

Van Sijfra de Leeuw publiceren we een onderzoeksartikel dat inzoomt op gendergerelateerde politieke socialisatieprocessen, vanuit de vaststelling dat er nog steeds een genderkloof in politiek zelfvertrouwen blijkt te bestaan. Dankzij analyses uitgevoerd op data van de *Belgian Political Panel Survey*, poogt zij die kloof kwantitatief te benaderen, om van daaruit enkele boeiende inzichten te formuleren. Een cruciale rol in het politieke socialisatieproces lijkt weggelegd voor moeders, die wel het politiek zelfvertrouwen van hun zonen blijken te kunnen voeden, maar veel minder bijdragen aan of invloed hebben op de ontwikkeling van politieke kennis bij hun dochters. De Leeuw interpreteert dat als een voorbeeld van hoe vrouwelijke genderrollen nog steeds van moeder op dochter worden doorgegeven, met als gevolg dat bestaande ongelijkheden inzake politieke socialisatie en (dus) het belang dat aan vertrouwdheid met politieke besluitvormingsprocessen wordt gehecht, over de generaties heen worden gereproduceerd.

Genderpatronen spelen eveneens een rol in het onderzoeksartikel van Petra Meier en collega's, waarin ze hun bevindingen presenteren van op diepte-interviews gebaseerd onderzoek naar de strategieën die lokale politici ontwikkelen om hun politieke mandaat te combineren met hun niet-politieke professionele activiteiten en hun gezinsleven. De opdracht verbonden aan een politiek mandaat kan duidelijk als dominant worden onderscheiden en oefent een grote druk uit op andere verplichtingen en verantwoordelijkheden. Dankzij onder meer een goede communicatie met een niet-politieke werkgever blijkt de sfeer van het professionele leven nog het eenvoudigst aan te passen aan de besognes van de politieke sfeer. Politieke activiteiten met een gezinsleven combineren blijkt heel wat moeilijker. Diverse strategieën, zoals het afbakenen van duidelijke grenzen tussen de gezinssfeer en de andere sferen en het uitbesteden van huishoudelijke en zorgtaken, worden bedacht om te verhinderen dat de politieke sfeer het private leven volkomen in- en overneemt. De observatie dat vrouwelijke politici, ondanks de inspanningen die vaak wel door hun partner worden gedaan om het huishoudelijk takenpakket te (her)verdelen, slechts moeizaam aan een traditioneel rollenpatroon ontsnappen, leidt de auteurs tot een betrokken oproep aan de samenleving en de beleidsmakers om de omkadering van (lokale) politieke mandaten te heroverwegen en bij te stellen in de richting van een inclusievere politieke representatie en participatie.

Die vier onderzoeksartikelen worden gecompleteerd met een voorstelling van het proefschrift dat Gert Meyers op 13 september 2018 aan de KU Leuven verdedigde. Hij onderzocht hoe verzekeraars zich voorbereiden om in verregaande mate met *big data* aan de slag gaan en welke potentiële impact de op die data gestoelde personalisatie van verzekeringsformules heeft op de organisatie van de traditionele verzekeringsmarkten. Hoewel zeker nog niet tot in detail duidelijk is hoe de verzekeringsindustrie de komende decennia zal evolueren, formuleert Meyers wel enkele 'doordenkers' over

de fundamentele aard van wat een verzekering inhoudt en welk (maatschappelijk) doel zij dient.

Tot slot bieden we drie boekrecensies aan. Elias Hemelsoet snijdt het hoogst actuele thema van praktijktesten, *mystery shopping* en discriminatie aan onder de vorm van een leesverslag en commentaar bij Pieter-Paul Verhaeghes *Liever Sandra dan Samira?* Kris Thienpont laat als recensent zijn licht schijnen op *Evolution, Science and Ethics in the Third Millennium*, waarin Robert Cliquet en Dragana Avramov de maatschappelijke relevantie, de impact en de uitdagingen verbonden aan ontwikkelingen in positief-wetenschappelijke domeinen zoals de moleculaire genetica, de bevolkings- en gedragsgenetica en de genomica monsteren en oproepen tot de ontwikkeling van adequate ethische kaders en modellen, met inachtneming van (ultra)langetermijnperspectieven. Thomas Abelshausen, ten slotte, dompelde zich onder in de proteïsche gedachtewereld van Walter Weyns' *Van mensen en dingen*, van waaruit hij de sociologie als wetenschappelijke discipline en literair genre bevraagt, maar ook de positie van de auteur uitdagend, maar tegelijk ook bijzonder betrokken, bekritiseert.

Namens de redactie wens ik u veel leesgenot.

Matthias Bunneghem